

სომხეთი: ეკონომიკა ექსპორტის გარდაქმნაზე სწრაფად იზრდება

მთავარი დასკვნა

სომხეთი 2026 წლის მეორე ნახევარს მაჩვენებლების უჩვეულო კომბინაციით შეხვდა. შიდა ეკონომიკური აქტივობა ჩქარდება, მშენებლობა ორნიშნა ტემპით იზრდება, მრეწველობა და მომსახურების სექტორი დადებით დინამიკას ინარჩუნებს, ხოლო დაკრედიტება მოთხოვნას უჭერს მხარს. ამავე დროს, ქვეყანა ბოლო წლების განმავლობაში რუსეთის ბაზარზე სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის, სურსათისა და სასმელების წვდომის ყველაზე სერიოზულ შეზღუდვას შეეჯახა.

ბოლო დეტალური სტატისტიკა ძირითადად საექსპორტო შოკამდე არსებულ ვითარებას ასახავს. ეკონომიკური აქტივობის, საგარეო ვაჭრობისა და ხელფასების მონაცემები მაისის მიეკუთვნება, მაშინ როდესაც რუსეთის მიერ დაწესებული შეზღუდვების მნიშვნელოვანი ნაწილი მოგვიანებით ამოქმედდა ან გაფართოვდა. ამიტომ მიმდინარე მაჩვენებლები ჯერ კიდევ არ იძლევა მათი სრული ეკონომიკური ეფექტის შეფასების შესაძლებლობას.

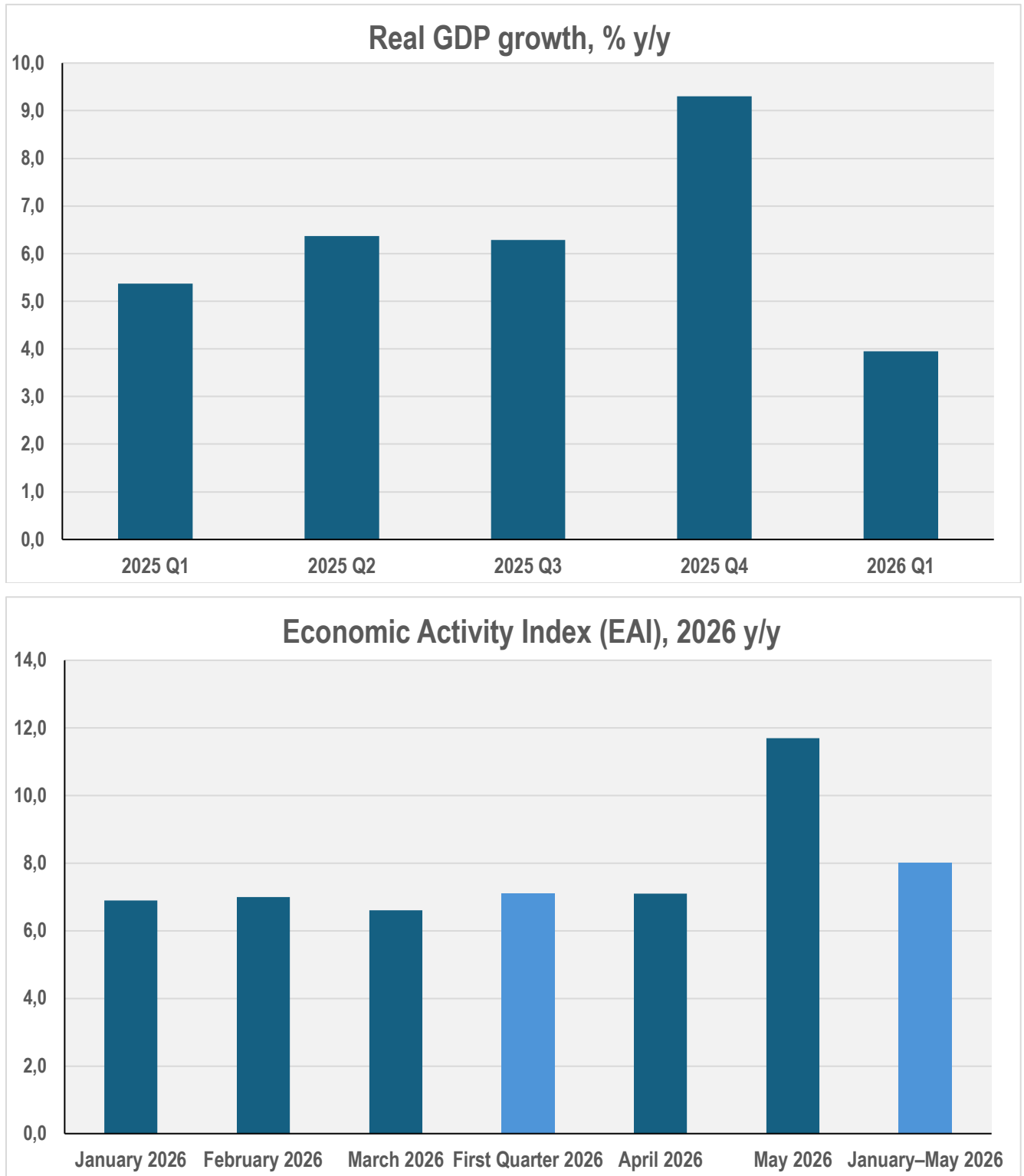
სწორედ ეს განსხვავება განსაზღვრავს მიმოხილვის ცენტრალურ თემას. საკითხი უკვე მხოლოდ ის აღარ არის, შეძლებს თუ არა სომხეთი დაახლოებით 5%-იანი ზრდის შენარჩუნებას. არანაკლებ მნიშვნელოვანია, რამდენად სწრაფად შეძლებენ მწარმოებლები იმ ბაზრიდან გადასვლას, სადაც მთავარი უპირატესობები გეოგრაფიული სიახლოვე, ნაცნობი სტანდარტები და ჩამოყალიბებული ლოგისტიკა იყო, ისეთ ბაზრებზე, სადაც სერტიფიცირების, პროდუქციის მიკვლევადობისა და მიწოდების ორგანიზების მიმართ უფრო რთული მოთხოვნები მოქმედებს.

ეკონომიკა ორი სიჩქარით

ოპერატიული მაჩვენებლები დამაჯერებლად გამოიყურება. 2026 წლის იანვარ–მაისში ეკონომიკური აქტივობის ინდექსი წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 8.0%-ით გაიზარდა. მაისში ზრდამ 11.7% წ/წ შეადგინა. ყველაზე სწრაფად გაიზარდა მშენებლობა — 24.1%-ით, სამრეწველო

წარმოება — 12.2%-ით და მომსახურება, ვაჭრობის გარეშე — 9.1%-ით. სავაჭრო ბრუნვა მხოლოდ 1.2%-ით გაიზარდა.

გრაფიკი 1. სომხეთის რეალური მშპ-ის ზრდა და ეკონომიკური აქტივობის ინდექსი, 2025 წ. — 2026 წლის იანვარ-მაისი

წყარო: სომხეთის რესპუბლიკის სტატისტიკური კომიტეტი, სომხეთის ცენტრალური ბანკი.

რეალური მშპ-ის შეფასება უფრო თავშეკავებულ სურათს აჩვენებს. I კვარტალში ეკონომიკა 4.0%-ით გაიზარდა წ/წ, მაშინ როდესაც იმავე პერიოდში ეკონომიკური აქტივობის ინდექსმა 7.1%-ით

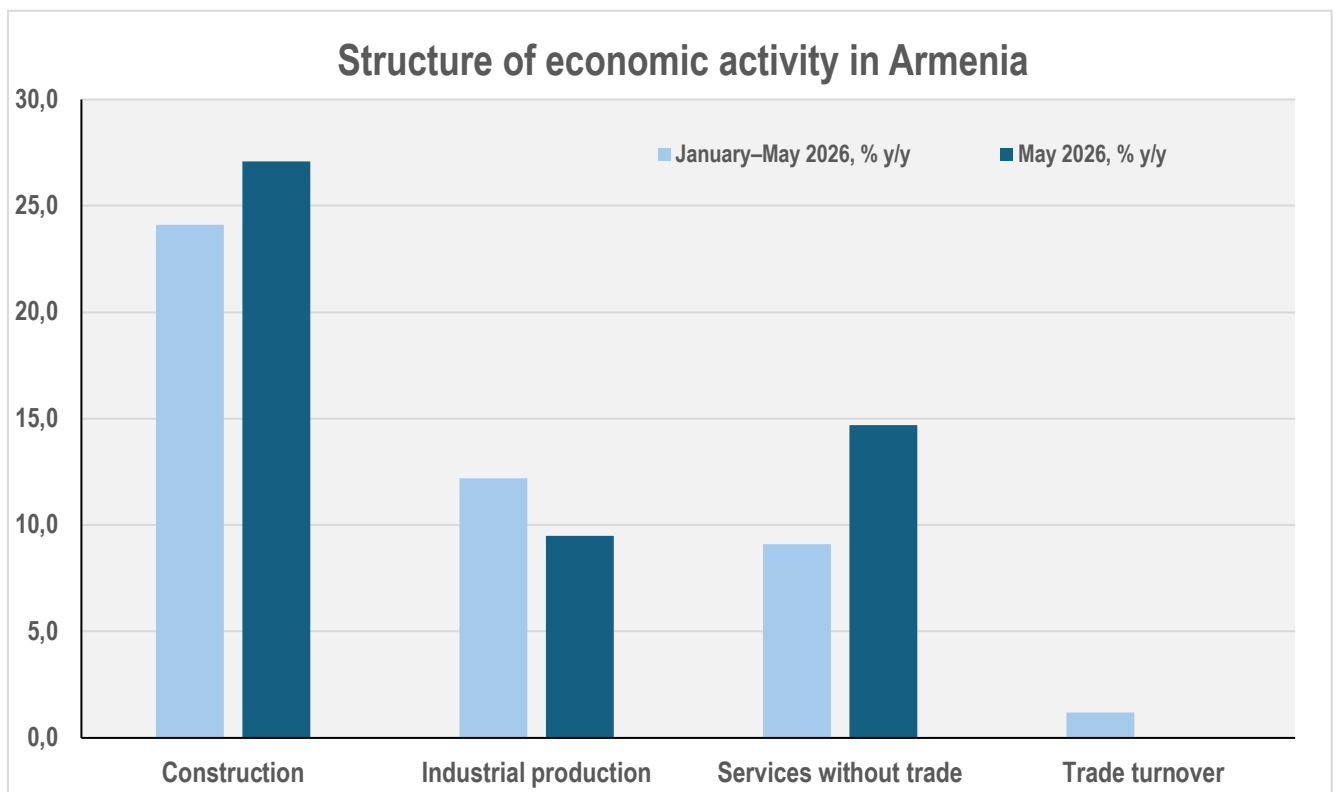
მოიმატა. ცენტრალური ბანკი ამ განსხვავების ნაწილს ზრდის ერთჯერად და არასტაბილურ კომპონენტებს უკავშირებს, თუმცა ეს მაინც აჩვენებს, რომ ოპერატიული ინდექსი არ შეიძლება მექანიკურად იქნეს აღქმული როგორც მშპ-ის მომავალი დინამიკის შეფასება.

მაისის 11.7%-იანი მაჩვენებელი წლის დარჩენილ პერიოდზე ავტომატურად არ უნდა გავრცელდეს. სტატისტიკურად ძლიერი საგაზაფხულო პერიოდის შემდეგ მშპ-ის უფრო რეალისტურ ორიენტირად 5–5.5%-ის ფარგლებში ზრდა რჩება.

ეკონომიკის სტრუქტურაც არაერთგვაროვანი რჩება. მშენებლობა სხვა დარგების უმეტესობაზე მნიშვნელოვნად სწრაფად იზრდება და ხელს უწყობს მოთხოვნას სამუშაო ძალაზე, მასალებზე, დაკრედიტებასა და დაკავშირებულ მომსახურებებზე. ამავე დროს, ასეთი კონცენტრაცია ზრდის ეკონომიკის მგრძნობელობას უძრავი ქონების ბაზრის, იპოთეკური პროგრამებისა და სახელმწიფო კაპიტალური ხარჯების მიმართ.

მრეწველობა მთლიანობაში მაღალ ტემპებს აჩვენებს, თუმცა მისი მაჩვენებლები კვლავ დამოკიდებულია ცალკეული საწარმოების, სამთომომპოვებელი სექტორის, ლითონების გადამამუშავებისა და შედარების ბაზის დინამიკაზე. ამასთან, ვაჭრობა თითქმის არ იზრდება, რაც მომხმარებლური მოთხოვნის თანაბარი გაფართოების სურათს სრულად არ შეესაბამება.

გრაფიკი 2. სომხეთის ეკონომიკის ძირითადი დარგების დინამიკა, 2026 წლის იანვარ–მაისი, % წ/წ

წყარო: სომხეთის რესპუბლიკის სტატისტიკური კომიტეტი.

შრომის ბაზარიც შერეულ სიგნალს იძლევა. I კვარტალში უმუშევრობამ 13.7% შეადგინა, ხოლო მაისში საშუალო ნომინალურმა ხელფასმა 319,562 AMD-ს მიაღწია და 10.8%-ით გაიზარდა წ/წ. შემოსავლები კვლავ ხელს უწყობს მოხმარებას, თუმცა შრომის ბაზარი მთლიანობაში უფრო არაერთგვაროვნად გამოიყურება, ვიდრე გადახურებულად.

ამრიგად, ეკონომიკა ორი სიჩქარით მოძრაობს: მშენებლობა, მრეწველობისა და მომსახურების ცალკეული სეგმენტები სწრაფად იზრდება, მაშინ როდესაც მშპ, ვაჭრობა და დასაქმება უფრო ზომიერ სიგნალებს იძლევა.

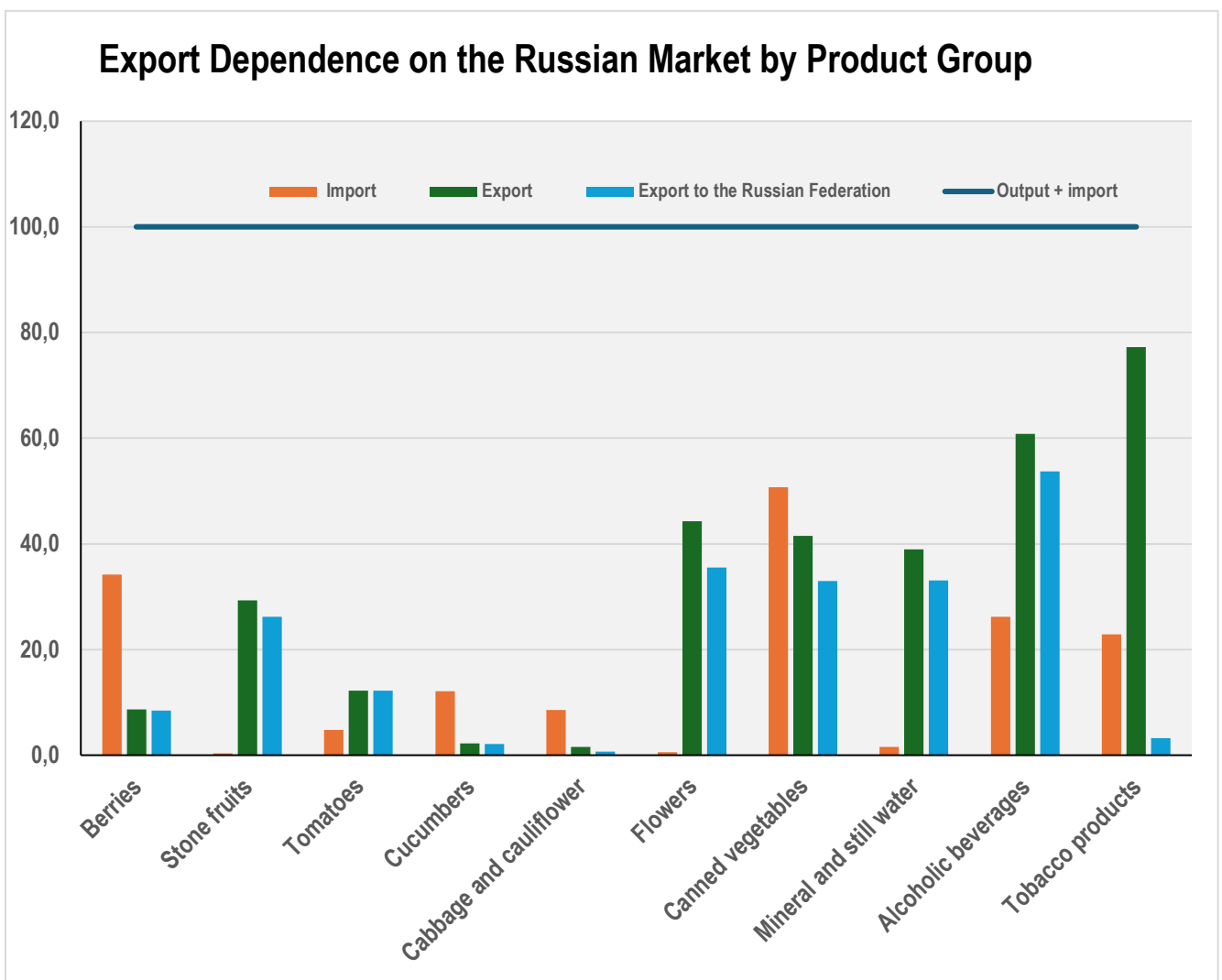
საექსპორტო შოკი სტატისტიკაზე გვიან მოვიდა

მაისსა და ივნისში სომეხი მწარმოებლებისთვის საგარეო პირობები მკვეთრად შეიცვალა. რუსეთმა შემოიღო და გააფართოვა შეზღუდვები ახალი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის, ყვავილების, თევზის, ღვინის, ბრენდის, მინერალური წყლისა და სხვა საქონლის მიწოდებაზე. შეზღუდვები შეეხო რუსეთის ტერიტორიის გავლით ცალკეულ სატრანზიტო მარშრუტებსაც. რუსეთის მხარე ამ ზომებს პროდუქციის უსაფრთხოების, ფიტოსანიტარული მოთხოვნების დაცვისა და მიწოდების მიკვლევადობის საკითხებით ხსნიდა.

მაკროეკონომიკური შეფასებისთვის შეზღუდვების დაწესების მიზეზები ნაკლებად მნიშვნელოვანია, ვიდრე მათი ხანგრძლივობა და მასშტაბი. რუსეთი სომხეთის უმსხვილეს სავაჭრო პარტნიორად და სურსათისა და სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის მრავალი სახეობის მთავარ ბაზრად რჩება. ცალკეულ სასაქონლო კატეგორიებში რუსულ მიმართულებაზე სომხური ექსპორტის 90%-ზე მეტი მოდის.

ასეთი კონცენტრაცია ნიშნავს, რომ მთლიანი მშპ-ის თვალსაზრისით შედარებით მცირე დარგიც კი შეიძლება შემოსავლების მკვეთრ შემცირებას, გაუყიდავი პროდუქციის დაგროვებასა და საბრუნავი სახსრების დეფიციტს შეეჯახოს. განსაკუთრებით მოწყვლადია საწარმოები, რომლებიც ერთ მსხვილ მყიდველთან მუშაობდნენ ან მალფუჭებად საქონელზე იყვნენ ორიენტირებული.

გრაფიკი 3. ცალკეული სასაქონლო ჯგუფების ექსპორტის დამოკიდებულება რუსეთის ბაზარზე

წყარო: სომხეთის ცენტრალური ბანკი.

საგარეო ვაჭრობის ბოლო მონაცემები ჯერ კიდევ არ ასახავს ახალი შეზღუდვების სრულ ეფექტს. მაისში სომხეთის ექსპორტმა USD 522.7 მლნ, ხოლო იმპორტმა USD 980.2 მლნ შეადგინა. ექსპორტი 2025 წლის მაისის დონეზე 11.5%-ით ნაკლები იყო, თუმცა ეს შემცირება ძირითადად ჯერ კიდევ ძირითადი სავაჭრო შოკის რეალიზაციამდე მიმდინარეობდა. მისი მასშტაბის პირველ უფრო შინაარსიან შეფასებას ივნისისა და ივლისის მონაცემები მოგვცემს.

მათ გამოქვეყნებამდე ვითარება უნდა შეფასდეს არა მხოლოდ ექსპორტის საერთო მოცულობით, არამედ სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის შიდა ფასებით, მწარმოებლების მარაგებით, სახელმწიფო მხარდაჭერის მოცულობით, საწარმოთა საკრედიტო დავალიანებითა და მიწოდების ახალი მიმართულებების გაჩენით.

შედეგები მხოლოდ საგარეო არ იქნება

საექსპორტო არხის დახურვას ან დროებით შეზღუდვას, როგორც წესი, ხარჯების ზრდას უკავშირებენ: საჭირო ხდება მარშრუტების შეცვლა, ახალი მყიდველების მოძიება და დამატებითი ლოგისტიკის დაფინანსება. თუმცა სომხეთში შიდა ინფლაციაზე თავდაპირველი ეფექტი შეიძლება საპირისპირო აღმოჩნდეს.

პროდუქცია, რომლის დროულად გატანაც ვერ მოხერხდა, შიდა ბაზარზე ხვდება. ახალი ხილის, ბოსტნეულისა და ყვავილების ხანგრძლივად შენახვის შესაძლებლობა შეზღუდულია, ამიტომ მიწოდების სიჭარბემ შესაძლოა სწრაფად შეამციროს შესყიდვისა და საცალო ფასები. ცენტრალური ბანკიც საექსპორტო ბაზრებზე არსებულ პრობლემებს დეზინფლაციური ზეწოლის პოტენციურ წყაროდ განიხილავს.

მომხმარებლისთვის ეს შესაძლოა დროებით დადებითად გამოიყურებოდეს. მწარმოებლებისთვის კი ფასების შემცირება მარჟის დაკარგვას, კრედიტების მომსახურების სირთულეებსა და შემდეგი საწარმოო ციკლისთვის სახსრების შემცირებას ნიშნავს. ერთსა და იმავე შოკს შეუძლია ერთდროულად შეამციროს სასურსათო ინფლაცია და გააუარესოს აგრარული სექტორის ფინანსური მდგომარეობა.

ზემოქმედება გეოგრაფიული თვალსაზრისითაც არათანაბარი იქნება. ყველაზე მაღალი რისკები იმ რეგიონებში წარმოიქმნება, სადაც შემოსავლების მნიშვნელოვანი ნაწილი დაკავშირებულია საექსპორტო პროდუქციის მოყვანასთან, გადამუშავებასთან, შეფუთვისა და ტრანსპორტირებასთან. მთლიანად ეკონომიკისთვის ეფექტი შეიძლება ზომიერი იყოს, მაგრამ ცალკეული მეურნეობებისა და მუნიციპალიტეტებისთვის — საკმაოდ მგრძნობიარე.

ამიტომ შეზღუდვები სულაც არ გამოიწვევს საერთო ეროვნული მშპ-ის შესამჩნევ შემცირებას უკვე უახლოეს კვარტალში. უფრო მეტად ისინი ლოკალიზებულ, თუმცა სოციალურ და ფინანსურ თვალსაზრისით მნიშვნელოვან სტრესს ქმნის.

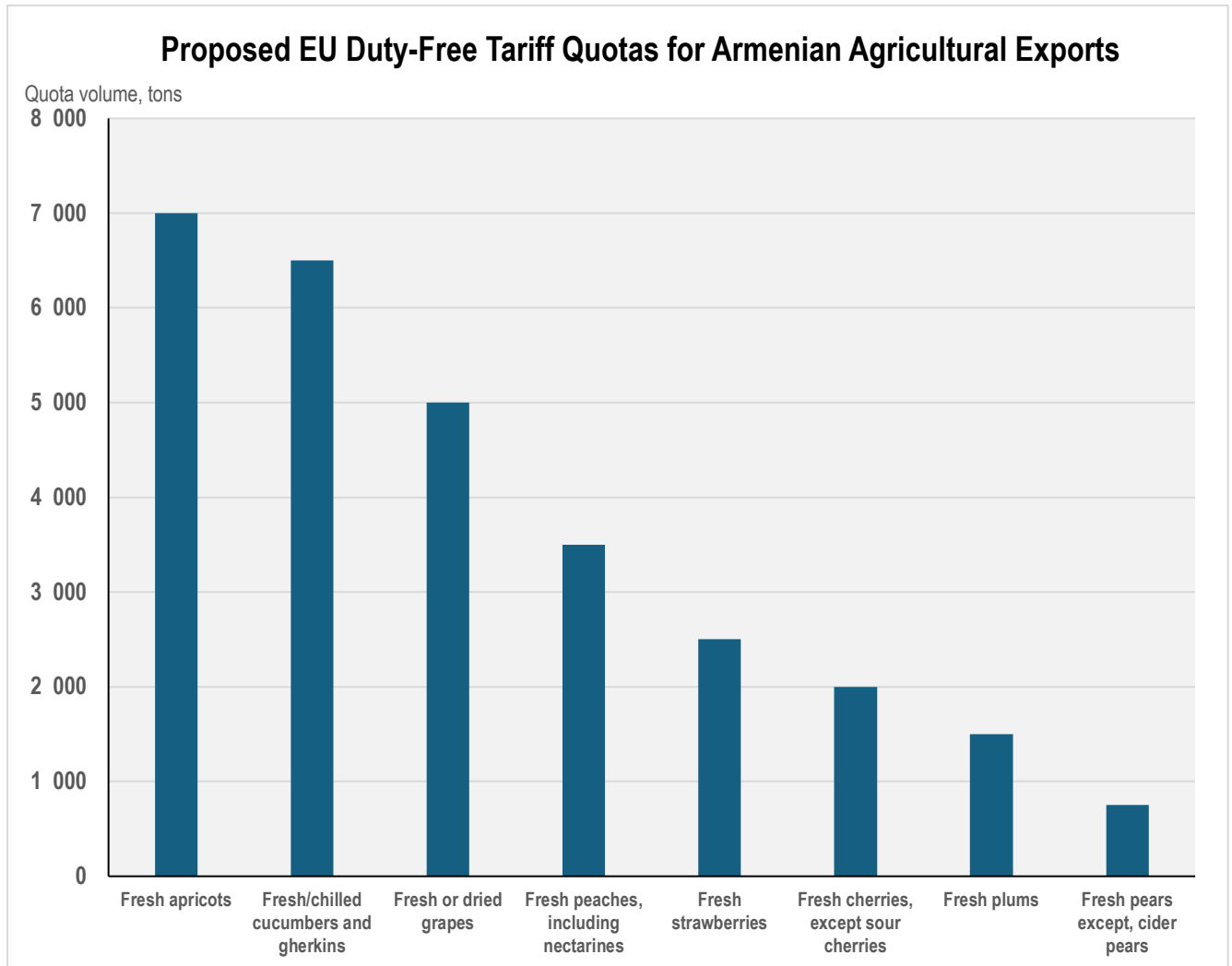
ევროპული შესაძლებლობა: მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილება, მაგრამ არა რუსეთის მცისიერი ჩანაცვლება

2 ივლისს ევროკომისიამ სომხური საქონლის ევროკავშირის ბაზარზე წვდომის დროებითი ლიბერალიზაციის წინადადება წარადგინა. მნიშვნელოვანია ინიციატივის სამართლებრივი სტატუსის გათვალისწინება: 13 ივლისის მდგომარეობით, ეს არის ევროკომისიის წინადადება, რომელმაც ევროპარლამენტსა და ევროკავშირის საბჭოში ჩვეულებრივი საკანონმდებლო პროცედურა უნდა გაიაროს, და არა უკვე ძალაში შესული სავაჭრო რეჟიმი.

პროექტი ორ წელზეა გათვლილი. იგი ითვალისწინებს საქონლის ფართო ჩამონათვალზე ადვალორული საბაჟო გადასახადების შეჩერებას და სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის რვა ჯგუფისთვის უბაჟო სატარიფო კვოტებს. კვოტების მოცულობა მსხლისთვის 750 ტონიდან ახალი

გარგარისთვის 7,000 ტონამდე მერყეობს. ჩამონათვალში ასევე შედის კიტრი, ყურძენი, ატამი და ნექტარინი, მარწყვი, ბალი და ქლიავი.

გრაფიკი 4. ევროკავშირის მიერ შემოთავაზებული უბაჟო კვოტები სომხური სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციისთვის

წყარო: ევროკომისია, COM(2026) 348 final, Annex II.

ევროპული მხარის შეფასებით, შემოთავაზებული ზომები ევროკავშირში სომხეთის ამჟამინდელი ექსპორტის დაახლოებით 80%-ის ლიბერალიზებას შეძლებს. ისინი პოტენციურად მოიცავს რუსეთზე ადრე ორიენტირებული ახალი ხილის, ბოსტნეულისა და მცენარეების ექსპორტის თითქმის 99%-ს, ასევე სასმელებისა და ძლიერი ალკოჰოლის შესაბამისი ექსპორტის 90%-ზე მეტს. ევროკავშირმა ამავე დროს დამატებითი ფინანსური მხარდაჭერაც გამოაცხადა, მათ შორის EUR 18 მლნ ვაჭრობის დივერსიფიკაციისა და საექსპორტო ინფრასტრუქტურის განვითარებისთვის.

სომხეთისთვის ეს მნიშვნელოვანი შესაძლებლობაა, თუმცა მხოლოდ საბაჟო გადასახადების გაუქმება ჯერ კიდევ არ ქმნის მდგრად გასაღების ბაზარს. ევროკავშირში მიწოდებისთვის აუცილებელია საქონლის წარმოშობის დადასტურება, ფიტოსანიტარული ნორმების დაცვა, ადმინისტრაციული თანამშრომლობა და საწარმოო ჯაჭვის დოკუმენტირებული მიკვლევადობა. ეს მოთხოვნები მოიცავს არა მხოლოდ სასაზღვრო კონტროლს, არამედ პროდუქციის მოყვანას, დამუშავებას, შენახვას, შეფუთვასა და ტრანსპორტირებას.

მრავალი მცირე მეურნეობისთვის ევროპულ ბაზარზე გასვლა მოითხოვს საწარმოო ობიექტების სერტიფიცირებას, სამაცივრე და დახარისხების სიმძლავრეების შექმნას, მცირე პარტიების

გაერთიანებასა და აღრიცხვის სისტემის შეცვლას. გარდა ამისა, სომეხ ექსპორტიორებს კონკურენცია მოუწევთ მწარმოებლებთან, რომლებიც უკვე ინტეგრირებულნი არიან ევროპული საცალო ვაჭრობის მიწოდების ჯაჭვებში.

ამიტომ ევროპული ინიციატივა შეიძლება გახდეს გრძელვადიანი დივერსიფიკაციის საფუძველი, თუმცა მიმდინარე სასოფლო-სამეურნეო სეზონზე იგი რუსეთის ბაზარს სრულად, სავარაუდოდ, ვერ ჩაანაცვლებს. ფორმალურ საბაჟო შეღავათსა და მდგრად კომერციულ მიწოდებებს შორის ადაპტაციის პერიოდი არსებობს, რომელიც უფრო სეზონებით იზომება, ვიდრე კვირებით.

სახელმწიფო გარდამავალ პერიოდს აფინანსებს

სომხეთის მთავრობამ შეზღუდვებს ექსპორტიორების პირდაპირი მხარდაჭერის პროგრამით უპასუხა. გათვალისწინებული იყო ივნისში ახალი ხილის, ღვინის, ბრენდისა და მინერალური წყლის გატანის კომპენსაცია. დახმარების მოცულობა პროდუქციის სახეობაზე დამოკიდებული: მაგალითად, გარგარისთვის დაწესდა კომპენსაცია 200 AMD კილოგრამზე, ზღვისთვის — 400 AMD, ჩამოსხმული ღვინისთვის — 350 AMD ლიტრზე, ხოლო ბრენდისთვის — 830 AMD აბსოლუტურ ლიტრზე.

ამ ზომების ლოგიკა გასაგებია: სახელმწიფო ცდილობს, არ დაუშვას ვითარება, როდესაც ბაზრის დროებითი დაკარგვა სიცოცხლისუნარიანი საწარმოების დეფოლტს გამოიწვევს ჯერ კიდევ ახალი მყიდველების გამოჩენამდე.

თუმცა ასეთი დახმარება, პირველ რიგში, ლიკვიდობის პრობლემას აგვარებს. იგი მიმდინარე სეზონის დასრულების საშუალებას იძლევა, მაგრამ ექსპორტის ერთი მიმართულებისადმი დამოკიდებულებას არ ხსნის. თუ საკომპენსაციო პროგრამების რეგულარულად გაგრძელება გახდება საჭირო, სავაჭრო შოკი თანდათან ბიუჯეტზე დამატებით ტვირთად გადაიქცევა.

გარდა ამისა, კომერციული და სატრანსპორტო დანაკარგების მუდმივმა კომპენსაციამ შეიძლება შეასუსტოს ბიზნესის მოტივაცია დამოუკიდებელი გარდაქმნისთვის. ამიტომ სახელმწიფო მხარდაჭერა ყველაზე ეფექტიანია როგორც დროში შეზღუდული ხიდი ახალ ბაზრებამდე და არა როგორც საექსპორტო შემოსავლების განუსაზღვრელი ვადით ჩანაცვლება.

ინფლაცია: საერთო მაჩვენებელი ურთიერთსაპირისპირო პროცესებს ფარავს

წლიურმა ინფლაციამ ივნისში 5.1%-ს მიაღწია, მაშინ როდესაც მაისთან შედარებით სამომხმარებლო ფასები 0.5%-ით შემცირდა. წლიური ზრდის მთავარ წყაროდ კვლავ სურსათი და უალკოჰოლო სასმელები რჩებოდა, რომელთა ფასები 8.6%-ით გაიზარდა. არასასურსათო საქონლის ფასები 2.3%-ით, ხოლო მომსახურების ფასები 2.4%-ით გაიზარდა.

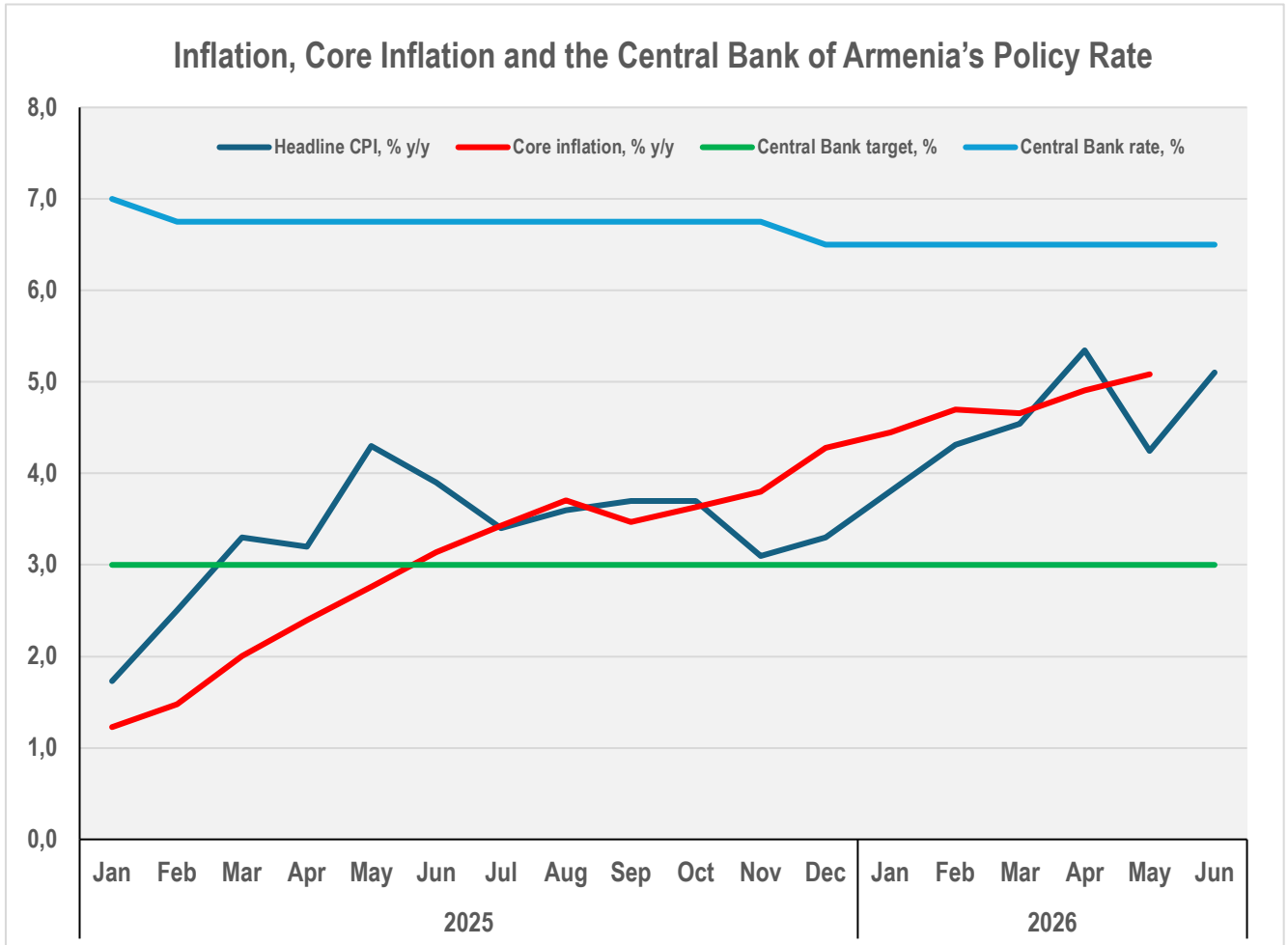
მაისში საბაზო ინფლაციამაც 5.1%-ს მიაღწია. შესაბამისად, ფასობრივი ზეწოლა უკვე მხოლოდ სეზონური პროდუქტებით აღარ შემოიფარგლება. ამავე დროს, ცენტრალური ბანკი აღნიშნავს ხელფასებისა და საგარეო ვაჭრობასთან დაუკავშირებელი მომსახურების ფასების უფრო ზომიერ დინამიკას და ამიტომ ეკონომიკის გადახურებას ჯერ არ განიხილავს როგორც ცალსახად ჩამოყალიბებულ სცენარს.

უახლოეს თვეებში ერთდროულად იმოქმედებს ურთიერთსაპირისპირო ფაქტორები. სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის სიჭარბემ შესაძლოა ცალკეულ საქონელზე შიდა ფასები შეამციროს. მაგრამ გასაღების ბაზრების შეცვლა, უფრო გრძელი სატრანსპორტო მარშრუტები, სერტიფიცირების ხარჯები და ნედლეულზე მსოფლიო ფასების შესაძლო ზრდა მწარმოებლების დანახარჯებს გაზრდის.

16 ივნისს ცენტრალურმა ბანკმა საკვანძო განაკვეთი 6.5%-ზე შეინარჩუნა, მაშინ როდესაც ინფლაციის საშუალოვადიანი მიზნობრივი მაჩვენებელი 3%-ია. არსებულ ვითარებაში პაუზა უფრო

ლოგიკურად გამოიყურება, ვიდრე სწრაფი შერბილება. მარეგულირებელმა უნდა განსაზღვროს, ინფლაციის რომელი ნაწილი უკავშირდება დროებით სასურსათო ფაქტორებს და რომელი — მდგრად შიდა მოთხოვნასა და დანახარჯების უფრო ფართო ზრდას.

გრაფიკი 5. ინფლაცია, საბაზო ინფლაცია და სომხეთის ცენტრალური ბანკის განაკვეთი, 2025 წლის იანვარი — 2026 წლის ივნისი

წყარო: სომხეთის რესპუბლიკის სტატისტიკური კომიტეტი, სომხეთის ცენტრალური ბანკი.

საექსპორტო შეზღუდვები თავისთავად ჯერ კიდევ არ წარმოადგენს განაკვეთის შემცირების არგუმენტს. აგრარული სექტორისთვის ისინი შემოსავლების დაკარგვას ნიშნავს, თუმცა ფასების საერთო დონისთვის თავდაპირველი ეფექტი შეიძლება დეზინფლაციური აღმოჩნდეს. პოლიტიკის შერბილების მიმართულებით ბალანსი მხოლოდ მოხმარების, დაკრედიტებისა და ინვესტიციების უფრო ფართო შესუსტების შემთხვევაში გადაიხრება.

ზრდა შენარჩუნდება, თუმცა მისი ხარისხი შეიცვლება

2026 წლისთვის სომხეთის ეკონომიკური ზრდის შეფასებები შედარებით ვიწრო დიაპაზონშია თავმოყრილი. საერთაშორისო სავალუტო ფონდი რეალური მშპ-ის დაახლოებით 5.25%-იან ზრდას ელოდება. სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციების პროგნოზები ძირითადად 5–5.5%-ის ფარგლებშია.

ასეთი შედეგი მიღწევადი რჩება. მშენებლობა, მომსახურება, მრეწველობა და შიდა დაკრედიტება საკმარის მდგრადობას ქმნის აგრარული ექსპორტის პრობლემების ნაწილის საკომპენსაციოდ. ტურიზმი და ფულადი გზავნილებიც ხელს უწყობს შიდა მოთხოვნასა და უცხოური ვალუტის

მიწოდებას. იანვარ-აპრილში ტურისტული ჩამოსვლების რაოდენობა 34%-ით გაიზარდა წ/წ, ხოლო მარტში წმინდა არაკომერციული ფულადი გზავნილები 11.7%-ით გაიზარდა.

თუმცა ზრდის შინაარსი თანდათან იცვლება. სომხეთს უკვე აღარ შეუძლია ჩათვალოს, რომ ტრადიციულ საექსპორტო არხებზე წვდომა ავტომატურად შენარჩუნდება. მწარმოებლებს მოუწევთ უფრო ძვირი ლოგისტიკის, ახალი ბაზრების ტექნიკური მოთხოვნებისა და ხარისხის დადასტურების ხარჯების გათვალისწინება.

მთავარი რისკი ის არ არის, რომ აგრარული ექსპორტის პრობლემები მთელ ეკონომიკას დაუყოვნებლივ დადმასვლისკენ შემოაბრუნებს. უფრო სავარაუდოა ცალკეული დარგების შემოსავლების თანდათან შემცირება, სოფლის მეურნეობასა და კვების მრეწველობაში ინვესტიციების შენელება და გარდამავალი პერიოდის მხარდასაჭერად სახელმწიფოს ხარჯების ზრდა.

ამავე დროს, საექსპორტო შოკი სტრუქტურული ცვლილებების შესაძლებლობასაც ქმნის. თუ ევროპული ინიციატივა ძალაში შევა და სომხური საწარმოები საჭირო მოთხოვნების შესრულებას შეძლებენ, ქვეყანას ექნება შანსი შეამციროს ექსპორტის კონცენტრაცია და გაზარდოს მდგრადობა ერთი სავაჭრო პარტნიორის გადაწყვეტილებების მიმართ. თუმცა ეს გარდაქმნა დროსა და ინვესტიციებს მოითხოვს.

საბოლოო შეფასება

სომხეთის ეკონომიკას ზრდის უნარი არ დაუკარგავს. მისი შიდა მამოძრავებელი ძალა — მშენებლობა, მომსახურება, მრეწველობის ცალკეული სეგმენტები, დაკრედიტება და მომხმარებლური მოთხოვნა — კვლავ მოქმედებს. ამიტომ რუსეთის შეზღუდვები თავისთავად, სავარაუდოდ, საერთო ეკონომიკური დინამიკის დაუყოვნებლივ შემობრუნებას არ გამოიწვევს. თუმცა 2026 წელი უფრო მეტად ეკონომიკის საგარეო ვაჭრობის მიმართულების შეცვლის უნარის გამოცდა ხდება, ვიდრე მხოლოდ ზრდის ტემპის.

რუსეთის ბაზრის სწრაფად ჩანაცვლება ერთი ადმინისტრაციული გადაწყვეტილებით შეუძლებელია. ევროკავშირის წინადადება პოტენციურ სატარიფო პირობებს მნიშვნელოვნად აუმჯობესებს, თუმცა ევროპულ ბაზარზე სრულფასოვანი გასვლა საწარმოო კონტროლის, ლოგისტიკის, სერტიფიცირებისა და კომერციული ორგანიზების სხვა დონეს მოითხოვს. სახელმწიფო კომპენსაციები დროის მოგების საშუალებას იძლევა, მაგრამ ბიზნესის ნაცვლად ამ სამუშაოს ვერ შეასრულებს.

წლის ყველაზე სავარაუდო შედეგია მშპ-ის დაახლოებით 5–5.5%-იანი ზრდა, გაზრდილი ინფლაციის შენარჩუნება და უახლოეს თვეებში საკვანძო განაკვეთის დაახლოებით მიმდინარე დონეზე დარჩენა. დადებითი სცენარი გულისხმობს რუსეთში მიწოდებების ნაწილობრივ აღდგენას და ამავე დროს სომხური საქონლის ევროკავშირისა და სხვა ქვეყნების ბაზრებზე თანდათან გასვლას.

უარყოფითი სცენარი დაკავშირებულია შეზღუდვების ხანგრძლივად შენარჩუნებასთან, ევროპული საკანონმდებლო პროცედურის შეფერხებასთან და მწარმოებლების მნიშვნელოვანი ნაწილის მიერ ახალი ბაზრების მოთხოვნების დროულად შესრულების შეუძლებლობასთან.

სომხეთი მოძრაობის მაღალ ტემპს ინარჩუნებს, თუმცა ახლა მას საექსპორტო სისტემის გარდაქმნა უკვე მოძრაობის პროცესში უწევს. სწორედ ამ გარდაქმნის სისწრაფე და არა მაისის ეკონომიკური აქტივობის მაჩვენებლები განსაზღვრავს 2026 წლის მეორე ნახევრის ზრდის ხარისხს.

პასუხისმგებლობის უარყოფა

წინამდებარე ანალიტიკური მიმოხილვა (შემდგომში — „მიმოხილვა“) მომზადებულია Rioni Capital LLC-ის მიერ მხოლოდ საინფორმაციო მიზნებისთვის. მიმოხილვა არ წარმოადგენს და არ უნდა იქნეს განხილული როგორც ინდივიდუალური საინვესტიციო რეკომენდაცია, საინვესტიციო რჩევა, შეთავაზება, ოფერტა, ოფერტის გაკეთების მოწვევა, რეკომენდაცია რაიმე ფინანსური ინსტრუმენტის ყიდვის, გაყიდვის, გამოწერის, გაცვლის, გამოსყიდვის, ფლობის, ნებისმიერი გარიგების განხორციელების ან რაიმე საინვესტიციო სტრატეგიის შესრულების შესახებ.

მიმოხილვა მომზადებულია საჯარო (ღია) წყაროებიდან მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე, რომელსაც Rioni Capital LLC მიმოხილვის მომზადების თარიღისთვის სანდო მიიჩნევს. ამასთანავე, Rioni Capital LLC არ იძლევა დაპირებას ან გარანტიას, პირდაპირს თუ ნაგულისხმევს-მიმოხილვაში მოცემული ინფორმაციის სიზუსტის, სისრულის, აქტუალობის ან სანდოობის შესახებ. მიმოხილვაში მოცემული ნებისმიერი შეფასება, მოსაზრება, დაშვება და დასკვნა ასახავს ავტორების მსჯელობას გამოქვეყნების თარიღისთვის და შეიძლება შეიცვალოს წინასწარი შეტყობინების გარეშე.

მიმოხილვაში მოცემული ინფორმაცია არ ითვალისწინებს რომელიმე კონკრეტული პირის საინვესტიციო მიზნებს, ფინანსურ მდგომარეობას, ცოდნის დონეს, გამოცდილებას, მისაღები რისკის დონეს, საინვესტიციო ჰორიზონტს ან სხვა ინდივიდუალურ მახასიათებლებს. მიმოხილვაში მოხსენიებული ფინანსური ინსტრუმენტები, გარიგებები, მომსახურებები ან სტრატეგიები შესაძლოა არ შეესაბამებოდეს თქვენს საინვესტიციო პროფილს, მოლოდინებს ან მიზნებს. ამა თუ იმ ფინანსური ინსტრუმენტის, ოპერაციის ან სტრატეგიის შესაფერისობის შეფასება უნდა განხორციელდეს თქვენს მიერ, დამოუკიდებლად ან დამოუკიდებელი პროფესიონალი მრჩეველების ჩართულობით.

Rioni Capital LLC არ იძლევა რაიმე შემოსავლიანობის, ფინანსური შედეგის ან საინვესტიციო მიზნის მიღწევის გარანტიას. ფინანსური ინსტრუმენტებისა და სხვა აქტივების ღირებულება შეიძლება როგორც გაიზარდოს, ისე შემცირდეს, ხოლო ინვესტორმა შეიძლება დაკარგოს ინვესტირებული თანხების ნაწილი ან მთლიანად ყველა ინვესტირებული თანხა.

წარსულში მიღებული საინვესტიციო შედეგები არ წარმოადგენს მუდმივ მაჩვენებელს და არ იძლევა მომავალში შედეგების განმეორების გარანტიას. სახელმწიფო არ იძლევა ინვესტიციების შემოსავლიანობის გარანტიას. ნებისმიერი საკომისიო, მოსაკრებელი, გადასახადი და სხვა ხარჯი ამცირებს ინვესტიციების საბოლოო შემოსავლიანობას.

მიმოხილვა არ უნდა იქნეს გამოყენებული როგორც ინფორმაციის ერთადერთი წყარო საინვესტიციო, ფინანსური, იურიდიული, საგადასახადო, ბუღალტრული ან სხვა გადაწყვეტილების მისაღებად. ნებისმიერი გარიგების განხორციელებამდე ინვესტორმა დამოუკიდებლად უნდა შეაფასოს ყველა რისკი და, საჭიროების შემთხვევაში, მიიღოს დამოუკიდებელი იურიდიული, საგადასახადო, ფინანსური და სხვა პროფესიული კონსულტაცია.

Rioni Capital LLC, მისი მონაწილეები, ხელმძღვანელები, თანამშრომლები, წარმომადგენლები და აფილირებული პირები არ აგებენ პასუხს რაიმე პირდაპირ ან ირიბ ზარალზე, ზიანზე, მიუღებელ სარგებელზე, ხარჯზე ან სხვა შედეგზე, რომელიც წარმოიშობა მიმოხილვის, მასში მოცემული ინფორმაციის გამოყენებასთან ან მიმოხილვის საფუძველზე მიღებულ საინვესტიციო გადაწყვეტილებებთან დაკავშირებით.

თუ მიმოხილვის ტექსტში პირდაპირ სხვაგვარად არ არის მითითებული, Rioni Capital LLC არ იღებს ვალდებულებას მიმოხილვის განახლების, შევსების, გადახმების ან სხვა ფორმით რედაქტირების შესახებ მისი გამოქვეყნების თარიღის შემდეგ, მათ შორის ახალი ინფორმაციის გამოჩენის, საბაზრო პირობების ცვლილების ან შემდგომი მოვლენების შემთხვევაში.

მიმოხილვაში მოცემული ინფორმაცია წარმოადგენს საავტორო უფლებების ობიექტს და დაცულია საქართველოს კანონმდებლობით. მიმოხილვაზე ყველა უფლება ეკუთვნის Rioni Capital LLC-ს.

მიმოხილვის მასალების სრული ან ნაწილობრივი რეპროდუცირება, გავრცელება, გამოქვეყნება, მესამე პირებისთვის გადაცემა, გადამუშავება, მნიშვნელოვანი მოცულობითი საჯარო ციტირება ან სხვაგვარი გამოყენება დასაშვებია მხოლოდ Rioni Capital LLC-ის წინასწარი წერილობითი ნებართვის საფუძველზე, გარდა იმ შემთხვევებისა, რომლებიც პირდაპირ არის დაშვებული მოქმედი კანონმდებლობით. ნებისმიერი ნებადართული ციტირების შემთხვევაში საავტორო უფლებების მფლობელსა და მასალის წყაროზე.

© Rioni Capital LLC. ყველა უფლება დაცულია.

თბილისი, საქართველო, 2026